

Functioneel fietsen

Met 79 fietsen per 100 Vlamingen is de fiets statistisch gezien het meest ingeburgerde vervoermiddel. Toch hebben Vlamingen nog te vaak de reflex om bij elke verplaatsing de wagen te nemen. In de steden is de fiets wel aan een opmars bezig. Met een Vlaams Fietsbeleidsplan wil de Vlaamse overheid harde argumenten aanreiken om nog meer Vlamingen op de fiets te krijgen voor functionele verplaatsingen. Ook lokale overheden stimuleren dit en ze kunnen daarvoor blijven rekenen op subsidies van de Vlaamse overheid.

interview

Nieuw Vlaams Fietsbeleidsplan focust op functionele verplaatsingen

Op 28 april stelde Vlaams minister van Mobiliteit Ben Weyts het Vlaams Fietsbeleidsplan voor in het Vlaams Parlement. Met het nieuwe plan wil hij vooral inzetten op functioneel fietsen. "De Vlaming is een weekendfietser en ik wil er ook een weekfietser van maken", zegt minister Weyts.

Het Fietsbeleidsplan wil vooral het functioneel fietsen stimuleren. Waarom wordt hier vooral op ingezet?

Minister Weyts: "Omdat we in het woon-werkverkeer nog een enorm potentieel kunnen verzilveren. Vlaanderen is vandaag al een fietsland. Binnen Europa moeten we alleen de Denen en de Nederlanders laten voorgaan. Alleen: we zijn weekendfietzers. Ik wil van de Vlaming ook een weekfietser maken. Vandaag kan je met de fiets vaak al sneller en comfortabeler je werk bereiken. Zeker in de steden zit fietsen in de lift. De opkomst van de elektrische fiets maakt ook langere afstanden haalbaar. Ik zie een kantelmoment. Dit is hét moment om de Vlamingen harde argumenten aan te reiken, zodat ze die auto eindelijk wat vaker aan de kant laten staan en kiezen voor dat positieve alternatief: de fiets."

U spreekt vaak over combi-mobiliteit.

Hoe wilt u deze geïntegreerde vorm van mobiliteit verder stimuleren?

"Je moet verschillende vormen van vervoer vlot kunnen combineren. Soms is het niet mogelijk om een volledig traject met de fiets af te leggen. Dan moet je snel kunnen schakelen tussen je fiets en het openbaar vervoer, een deelwagen of je eigen wagen. Ik investeer in 'verkeerswisselaars': knooppunten waar verschillende vormen van vervoer samenkomen. Denk aan fietsparkings aan het station of de busterminal. Denk aan een uitbreiding van de fietsdeelfrastructuur."

Hoe ziet u de rol van de fiets in andere belangrijke beleidsplannen,

zoals het Beleidsplan Ruimte, het Verkeersveiligheidsplan en het Mobiliteitsplan Vlaanderen?

"Ik leg het Fietsbeleidsplan op tafel om mijn prioriteiten voor de fiets duidelijk naar voor te schuiven. Natuurlijk integreer ik die prioriteiten ook in de strategische visie van het Mobiliteitsplan, dat op zijn beurt maximaal afgestemd wordt op het Beleidsplan Ruimte. Ook het Vlaams Huis voor de Verkeersveiligheid zal werken rond fietsveiligheid. Ik wil overall een gezonde fietsreflex zien."

Welke rol kunnen lokale overheden spelen in de realisatie van een beter fietsnetwerk?

"De lokale besturen zijn voor mij een cruciale bondgenoot. De 12.000 kilometer van het Bovenlokaal Functioneel Fietsroutenetwerk (BFF) liggen voor 60% op wegen in lokaal beheer. Gelukkig hebben heel wat steden en gemeenten vandaag al een actief fietsbeleid. Ik wil met de Vlaamse overheid wel meer dan vroeger de regierol opnemen voor de realisatie van strategische fietsverbindingen en missing links. Vlaanderen kan alle spelers samenbrengen rond concrete projecten en de verschillende inspanningen goed coördineren. Wie fietst, steekt al snel een gemeentegrens

over en dus moet ook het beleid bovenlokaal denken. Volgens mij biedt het niveau van de vervoerregio – waar gemeenten in de toekomst in rechtstreeks contact staan met de actoren van de Vlaamse overheid – eveneens mogelijkheden om verschillende projecten beter op elkaar af te stemmen."

Worden er extra financiële middelen uitgetrokken voor de realisatie van het plan?

"Ja. Ik geloof in een versterkt investeringsbeleid voor de fiets. Ondanks de besparingen heb ik de investeringsbudgetten voor de fiets kunnen vrijwaren. Nog deze legislatuur wil ik de investeringsruimte verder laten groeien, en de magische kaap van 100 miljoen euro ronden.

Ik wil de lokale besturen een handje helpen. Vandaag stel ik vast dat lokale besturen te weinig beroep doen op de projectsubsidies voor fietsprojecten langs lokale wegen. De beschikbare pot geld geraakt simpelweg niet opgesoupeerd. Ik wil de regelgeving aanpassen, zodat het subsidiepeil voor sommige

KABINET WEYTS

"De investeringsruimte moet groeien. Daarom wil ik sommige fietsprojecten voor 100% laten subsidiëren."

■ Ben Weyts,
Vlaams minister van Mobiliteit

projecten kan stijgen naar 100%. Zo wordt het voor gemeenten veel makkelijker om "ja" te zeggen tegen nieuwe fietsprojecten. En moeilijker om "nee" te zeggen."

U wil fietsen niet alleen aantrekkelijker maken, maar ook veiliger. Hoe wilt u dat concreet realiseren?

"De strijd voor meer verkeersveiligheid wordt gevoerd op verschillende fronten. Ik investeer bijvoorbeeld in betere infrastructuur die meer veiligheid biedt. Het Vademecum Fietsvoorzieningen is een belangrijk richtsnoer bij al onze openbare werken. Ik wil ook de

weggebruikers zelf beter wapenen tegen de risico's van de weg. Een betere verkeersopvoeding op school, een hervormde rijopleiding die de lat hoger legt."

In het Fietsbeleidsplan heeft u ook aandacht voor een versterking van de fietscultuur. Met welke boodschappen wilt u de Vlaming meer verleiden tot het gebruik van de fiets?

"We moeten harde argumenten inzetten. In het verleden werd de fiets vooral gepromoot met zachte argumenten: fietsen is goed voor het milieu, voor je gezondheid... Volgens mij is de Vlaming meer vatbaar voor harde argumenten:

je zal sneller op je werk zijn, je zal er geld aan overhouden. Ik wil werkgevers en werknemers herinneren aan het feit dat fietsen fiscaal zeer voordelig is. Fietsinvesteringen zijn voor 120% aftrekbaar van de vennootschapsbelasting. Een fietsvergoeding wordt niet belast. Ik wil ouders herinneren aan het dalende aantal dodelijke fietsslachtoffers: fietsen is veiliger dan veel mama's en papa's vrezin. Ik wil de fiets positief in de kijker zetten en de keiharde voordelen duidelijk benadrukken."

Fietsbeleid

Drie pijlers voor een doelgericht Vlaams fietsbeleid

Het nieuwe Fietsbeleidsplan wil het functionele fietsgebruik bevorderen. Het plan steunt op drie pijlers: fietsbeleid, fietsinfrastructuur en fietscultuur. Voor elke pijler worden een aantal concrete acties (versnellingen) en invalshoeken bepaald zodat het fietsbeleid vorm krijgt vanuit een brede en integrale aanpak.

Werken aan fietsbeleid

Het fietsbeleid krijgt meer samenhang. Minister Weyts wil met de Vlaamse overheid de centrale regie in handen nemen. Vandaag wordt het fietsbeleid immers gekenmerkt door een te grote versnippering. Het plan beoogt een horizontaal en verticaal mobiliteitsbeleid ten dienste van de fiets. Combi-mobiliteit speelt hierin een centrale rol. Goed fietsbeleid vereist ook een intensieve samenwerking. Overlegprocedures en -structuren in functie van het (boven)lokale mobiliteitsbeleid moeten daarom efficiënt en resultaatgericht ingezet worden.

Werken aan fietsinfrastructuur

Investeringen in fietsinfrastructuur worden vooral gericht op netwerken voor woon-werkverkeer. Het fietsplan wil vlotte en veilige verbindingen tussen de belangrijke kernen en

attractiepolen. Zo is er onder meer de concrete ambitie om 80 fietssnelwegen te realiseren. Die fietssnelwegen krijgen ook een uniforme bewegwijzering en een aangepast statuut, zodat de fietsers meer voorrang krijgen op het kruisend verkeer.

Vlotte doorstroming van het fietsverkeer is cruciaal. Vroeger werd vooral de doorstroming van bepaalde knelpunten bekeken, maar het fietsbeleidsplan wil ook inzetten op de doorstroming op volledige trajecten. Dat kan bijvoorbeeld met een slimme en fietsvriendelijke lichtenregeling. Maar ook de realisatie van kunstwerken met het oog op het veilig kunnen kruisen van andere verkeersstromen draagt bij aan een verbeterde doorstroming.

Het nieuwe plan mikt op een uitbreiding van de deelfietsystemen. Naast Blue Bike wil de minister ook andere publieke en private

partners initiatieven rond deelfietsen laten nemen. Die systemen moeten slimme links hebben met de randstedelijke parkings, zodat chauffeurs vlot kunnen overschakelen op een (deel)fiets.

Om de 'missing links' weg te werken, wil minister Weyts de lokale besturen financieel tegemoet komen door in bepaalde gevallen te zorgen voor een financiering van 100% van de projectkost.

Werken aan fietscultuur

De ontluikende fietscultuur moet voet aan de grond krijgen in Vlaanderen. Er wordt gewerkt aan een communicatieplan voor bedrijven, om werkgevers én werknemers ervan te overtuigen dat fietsen ook economisch en financieel pure winst betekent. Er wordt ook gedacht aan een sensibiliseringscampagne voor ouders, die aarzelen om hun kinderen met de fiets naar school te laten rijden omdat ze vinden dat dit te gevaarlijk is. In werkelijkheid is de veiligheid voor fietsers de laatste jaren verbeterd.

 Het nieuwe Fietsbeleidsplan vindt u op www.mobielvlaanderen.be

Meer fietsers naar het werk, minder naar school

Dat er nog veel potentieel is voor functionele verplaatsingen, blijkt ook uit het meest recente Onderzoek Verplaatsingsgedrag (OVG 4.5, september 2012 – september 2013). Die cijfers tonen dat het aandeel fiets als hoofdvervoermiddel op 14,73% ligt voor het woon-werkverkeer en 25,25% voor het woon-schoolverkeer. In vergelijking met de vorige onderzoeken, kent het gebruik van de fiets wel een stijgende trend voor woon-werkverkeer. Uit het laatste OVG bleek echter dat slechts een kwart van de werknemers die minder dan 7,5 km moet

rijden, vandaag de fiets neemt. Voor het woon-schoolverkeer is de fiets minder populair dan bij het vorige verplaatsingsonderzoek vijf jaar eerder. Toch blijft de fiets nog het meest populaire vervoermiddel om het woon-schooltraject af te leggen. Bij winkelverplaatsingen heeft de fiets een belangrijk aandeel en wordt de fiets al vaak gebruikt in combinatie met het openbaar vervoer voor het voor- en natransport.

 Meer info over het OVG op www.mobielvlaanderen.be

JERRY DE BRIE

■ Het fietsplan heeft onder meer de concrete ambitie om 80 fietssnelwegen te realiseren.

Avelgem maakt fietsen naar school veiliger door verfijning van het BFF

In het nieuwe fietsbeleidsplan dat Avelgem momenteel uitwerkt wordt het Bovenlokaal Functioneel Fietsrouten netwerk verfijnd en vervolledigd. Daarmee wil de gemeente onder meer een veilig alternatief bieden voor het fietsend schoolverkeer. De basis voor het netwerk is de tragewegeninventaris, die tussen 2014 en 2016 werd uitgewerkt. Ook missing links worden ingevuld.

Avelgem telt net geen 10.000 inwoners, maar heeft twee grote scholengemeenschappen met samen meer dan 2000 leerlingen. Een aanzienlijk aantal leerlingen komt ook uit de buurgemeenten. Schepen van Mobiliteit Koen Van Steenbrugge: "Veilig fietsen is voor de schoolgaande jeugd enorm belangrijk. Het Bovenlokaal Functioneel Fietsrouten netwerk (BFF) dat zich vooral op de gewestwegen N8 en N353 richt, gaan we daarom uitbreiden met de jaagpaden langs de Schelde en het kanaal Bossuit-Kortrijk. In overleg met de beheerders van het Agentschap Wegen en Verkeer en Waterwegen & Zeekanaal worden optimalisaties gepland. Het debat wordt momenteel gevoerd om in het centrum van Avelgem een parkeerstrook te vervangen door een nieuw fietspad. Hierdoor zouden alle gewestwegen op het grondgebied van Avelgem uitgerust zijn met fietspaden."

Schepen van Mobiliteit Koen Van Steenbrugge: "In het centrum denken we eraan om een parkeerstrook te vervangen door een fietspad om een veiliger netwerk te bieden aan de schoolgaande jeugd."

Trage Wegen

De gemeente startte met een tragewegenbeleid met als prioritaire doelstelling veilige fietsverbindingen uitwerken als alternatief voor de gewestwegen. Het is de bedoeling om vanuit elke deelgemeente of buurgemeente een veilig fietstraject te realiseren. De trage wegen zorgen voor een fijnmazig netwerk en zijn uiteraard ook interessant voor de recreanten en het lokale toerisme.

Fietsnelweg

Ook het 'Guldensporenpad' maakt deel uit van het BFF. Het fietspad is door de provincie West-Vlaanderen geselecteerd als fietsnelweg. Deze oude spoorwegbedding verbindt Kortrijk via Avelgem met Ronse en Oudenaarde. Schepen Van Steenbrugge: "Bijzonder aan dit pad is de fietsbrug over de Schelde die West-Vlaanderen verbindt met Oost-Vlaanderen en Wallonië. Deze fietsbrug werd gerealiseerd door Waterwegen & Zeekanaal, de provincie en de gemeente Avelgem, met deels Europese steun. De brug werd feestelijk geopend op 9 mei 2015 en wordt sindsdien vaak gebruikt, vooral door de schoolgaande jeugd." In overleg met de provincie West-Vlaanderen wordt het laatste stuk spoorwegbedding tussen station en de Schelde in 2017 ingericht.

De fietsbrug over de Schelde in Avelgem is een belangrijke schakel in de fietssnelweg tussen Kortrijk en Oudenaarde.

Verkeerscirculatieplan

Een andere peiler in het fietsbeleid wordt het nieuwe verkeerscirculatieplan voor het centrum in de omgeving van de scholengemeenschappen. In tegenstelling tot vroegere mobiliteitsplannen, wil de gemeente de nadruk te leggen op de kwetsbare weggebruikers. "Alle wijken en schoolomgevingen zijn al zone 30, er zijn verschillende doorlopende straten ingericht en de schoolomgevingen werden in overleg met de schooldirecties veiliger gemaakt", zegt Koen Van Steenbrugge.

Avelgem hoopt tegen eind 2016 een volwaardig fietsbeleidsplan te kunnen presenteren. Momenteel wordt de gemeente begeleid via het coachingproject lokaal fietsbeleid om dit plan vorm te geven, een project in opdracht van VSV en Fietsberaad Vlaanderen met studie bureau Timenco.

Beveren

Beveren zet trage wegen in voor de uitbouw van een lokaal fietsrouten netwerk

Het gemeentebestuur van Beveren is vastbesloten om een sluitend, comfortabel en aantrekkelijk fietsnetwerk uit te bouwen voor woonwerk en woon-schoolverkeer. Daarom wordt tegelijkertijd op langeafstandsverbindingen en op lokale verbindingen ingezet. "Via een lokaal netwerk aan trage fietsverbindingen willen we enerzijds aansluiten op het bovenlokale netwerk, en anderzijds veilige en comfortabele fietsverbindingen voorzien tussen de verschillende kernen en attractiepolen voor vrije tijd, school en werk. We focussen daarvoor op trage of 'zachte' wegen, die we aanleggen met halfverharding voor een beter fietscomfort. Ze zijn

daardoor niet alleen geschikt voor functioneel gebruik, maar ook recreatief aantrekkelijk", zegt schepen Raf Van Roeyen.

Lees het volledige interview op www.mobielvlaanderen.be/overheden (klik op Mobiliteitsbrief 169 in de rechterbovenhoek)

Raf Van Roeyen, schepen van Mobiliteit: "Ons lokaal fietsnetwerk verbindt verschillende dealkernen en attractiepolen voor functioneel en recreatief gebruik."

Verschillende trage wegen in Beveren werden aangelegd in halfverhard materiaal voor meer fietscomfort.

4 Signalisatie

Hoe signalisatie aanbrengen naar handelaars en diensten bij wegenwerken op gewestwegen?

Het Agentschap Wegen en Verkeer heeft richtlijnen gemaakt om de hinder die handelaars kunnen ondervinden bij werken op gewestwegen te beperken. In het dienstorder wordt beschreven hoe je voorafgaand onderzoek en overleg pleegt met de betrokken handelaars. Je krijgt ook uitleg over de typebebording die onder andere de bereikbaarheid van handelaars gestroomlijnd aanduidt en de veiligheid optimaliseert.

U kunt het dienstorder MOW/AWW/2015/5 terugvinden op www.wegenenverkeer.be (klik op 'over ons' - documenten - dienstorders)

Filmpjes tonen hoe de IRG te gebruiken

De Interactieve Reglementengenerator (IRG) biedt redactionele ondersteuning voor de opmaak van aanvullende reglementen. Die zijn nodig bij het invoeren van welbepaalde verkeersmaatregelen op specifieke plaatsen. Op mobieltvlaanderen.be/overheden zijn recent een aantal filmpjes opgenomen die u stap voor stap tonen hoe u met de toepassing aanvullende reglementen kunt aanmaken en artikels kunt beheren of aanpassen. U kunt onder meer ook zien hoe u een afdrukvoorbeeld opmaakt, waar de indicaties voor staan en hoe u de status van een aanvullend reglement kunt aanpassen.

U vindt de filmpjes op www.mobieltvlaanderen.be/overheden (klik op IRG onder het luikje 'Aanvullende Reglementen' in de linkerkolom)

5 Educatie

De Grote Verkeerstoets: slechts 1 op 3 leerlingen slaagt

De Grote Verkeerstoets ondersteunt scholen bij de lessen verkeerseducatie in het basisonderwijs en bestaat uit 25 meerkeuzevragen rond vijf thema's: verkeerstekens, voorrang, positie op de weg, gedrag en attitude, en algemene verkeersregels. Het is een onlinetoets over verkeer en mobiliteit voor leerlingen uit het vijfde leerjaar. Eind april konden alle lagere scholen in Vlaanderen en Brussel eraan deelnemen. Een recordaantal van 33.657 leerlingen legde dit jaar de toets af. Slechts 10.458 leerlingen (31,1%) waren echter geslaagd. Het lage slaagcijfer heeft meer dan waarschijnlijk te maken met het grote aantal praktijkvragen dat dit jaar in de toets zat. Anders dan voorgaande jaren peilde De Grote Verkeerstoets minder naar de kennis van leerlingen over verkeersborden en -regels op zich, maar veel meer naar de mate waarin ze deze kennis in bepaalde situaties kunnen toepassen.

www.verkeerstoets.be

6 Milieu

Nieuwe tool voor aankopen van milieuvriendelijke voertuigen

Een nieuwe webapplicatie berekent en vergelijkt de Total Cost of Ownership (TCO) van een groot aantal milieuvriendelijke en conventionele wagens. The New Drive ontwikkelde deze tool in opdracht van het Departement LNE van de Vlaamse Overheid. Alle kosten en premies worden daarbij in rekening gebracht: aankoop en herverkoopwaarde, premies en belastingen, energie- en brandstofverbruik en verzekeringen en onderhoud.

De tool staat op www.milieuvriendelijkevoertuigen.be.

7 Openbaar vervoer

Nieuw: nu ook Blue-bikes aan busstations

Blue-bike heeft al meer dan 10.000 abonnees en de fietsen zijn beschikbaar aan 45 treinstations in België. De stad Lier gaat het systeem nu uitbreiden naar busstations: aan de Veemarkt en aan het cultureel centrum komen twee nieuwe uitleenpunten. Over enkele maanden worden aan deze twee haltes acht Blue-bikes gestald

JERRY DE BRIE

in een aparte, overdekte fietsenstalling. De nieuwe locaties worden gefinancierd door de stad Lier en De Lijn, samen met Blue-bike. Als het systeem aanslaat, wordt een uitbreiding naar andere busstations overwogen.

Eerste vandalismebestendige schuilhuisjes geplaatst in De Haan

De eerste vandalismebestendige schuilhuisjes in Vlaanderen zijn begin mei geplaatst aan drie Kustramhaltes van De Lijn in De Haan. Dankzij perforaties aan de voorkant en in de zijkanten kunnen wachtende reizigers in het schuilhuisje naar buiten kijken

DE LIJN

en zijn ze beschermd tegen regen en wind. De achterwand is volledig uitgevoerd in metaal met verstevigingsribben aan de binnenkant. De vandalismebestendige schuilhuisjes zijn sinds vorig jaar opgenomen in het gamma gesubsidieerde schuilhuisjes van De Lijn. Net als voor de andere schuilhuisjes, subsidieert de Vlaamse overheid de aankoop ervan voor 75%. Concreet kost een vandalismebestendig schuilhuisje een gemeente 1.455 euro. De Vlaamse overheid neemt de overige 4.365 euro voor zijn rekening. Een standaardshuilhuisje kan ook omgevormd worden tot een vandalismebestendig exemplaar.

Het volledige gamma schuilhuisjes kunt u bekijken op www.delijn.be/overheden (klik op '7 pijlers' - 'halteaccommodatie')

M-ticket op komst bij De Lijn

De Lijn werkt aan de invoering van een 'mobile ticket'. Dat is een elektronisch vervoerbewijs dat reizigers kunnen aanvragen met een app op hun smartphone. Het m-ticket is simpeler in gebruik dan het sms-ticket. Het volstaat om in de app op de betaalknop te duwen. Een m-ticket zal 1,80 euro kosten, dat is 40% minder dan een biljet bij de chauffeur. Het is ook goedkoper dan een sms-ticket want de 0,15 euro telecomkosten vallen weg. Het m-ticket is een primeur voor het openbaar vervoer in België.

8 Agenda

Juni

- 7 Fietscongres
- 9 Congres Mobiliteit 2050

Augustus

- 22 t/m 26 - European Road Safety Summer School

September

- 27 Gemeentelijk tragewegenbeleid - met slimme mobiliteitsschakels doorsteekbaarheid verhogen

Meer details vindt u in de agenda op www.mobieltvlaanderen.be/overheden

Mobiliteitsbrief is er ook als e-zine. Abonnees op het e-zine krijgen de Mobiliteitsbrief digitaal in hun persoonlijke mailbox. U kunt voor de papieren en/of digitale versie gratis in- en uitschrijven via www.mobieltvlaanderen.be/overheden ('Publicaties' - 'Mobiliteitsbrief'). Op deze website vindt u ook alle Mobiliteitsbrieven terug en meer informatie over het lokaal mobiliteitsbeleid. Voor suggesties en vragen over deze publicatie of uw abonnement kunt u mailen naar info@mobiliteitsbrief.be.

